

Thelopsis rubella

Röd pysslinglav

Klass: *Lecanoromycetes*, **Ordning:** *Ostropales*, **Familj:** *Stictidaceae*, **Släkte:** *Thelopsis* (pysslinglavar), **Art:** *Thelopsis rubella* - röd pysslinglav Nyl. **Synonymer:**

Kännetecken

Röd pysslinglav har en tunn och grå till grågrön bål. Perithecierna är 0,1–0,2 mm breda, blek- till rödbruna, som blöta något vaxartade, först insänkta men senare upphöjda. Sporsäckarna är mångsporiga med (2–)4-celliga, 12–16 × 4–8 µm stora sporer.

Utbredning och status

Till för några år sedan var arten i Sverige bara känd med ett gammalt fynd från norra Bohuslän. Aktuella fynd finns från Skåne, Halland, Västergötland och Härjedalen (ett fynd 1991). Totalt är ett 60-tal lokaler kända men praktiskt taget samtliga är från Halland. Arten finns även i Danmark (rödlistad), Norge och andra delar av Europa med oceaniskt till suboceaniskt klimat.

Ekologi

Röd pysslinglav förekommer huvudsakligen på gamla bokar i bokskog, men fynd finns även bl.a. på ek och lind. I Härjedalen växer den på en rönn. Värdrädens bark är tämligen grov och skrovlig. Skogarna är slutna till halvöppna och har hög luftfuktighet. Lokalerna ligger alla i mycket skyddsvärda skogar med lång trädkontinuitet, hög luftfuktighet och med många andra rödlistade lavar. Det första fyndet i Sverige gjordes 1873 på sten i Bohuslän, men på den lokalen har inte arten setts sedan dess. På Brittiska öarna anses arten indikera skog med lång kontinuitet.

Hot

De flesta lokalerna ligger idag i naturreservat och bör inte vara hotade där. Arten är dock känslig för skogsbruk. På praktiskt taget alla lokaler finns den bara på ett träd varför slumpmässiga orsaker är ett hot. Lämpliga typer av bokskogar nyskapas i princip inte alls.

Åtgärder

Bevara gammal bokskog och även skog som idag inte har kontinuitet men på lång sikt kommer att få det. Det är även viktigt att lokalerna inte växer igen, främst med avseende på det granuppslag som är relativt vanligt i vissa halländska bokskogar.

Litteratur

- Arup, U. & Ekman, S. 1997. Presentation av arterna. I: Arup, U., Ekman, S., Kärnefelt, I. & Mattsson, J.-E. (red.), *Skyddsvärda lavar i sydvästra Sverige*. SBF-förlaget, Lund.
- Hultengren, S. 1994. Nya eller intressanta epifytiska lavar från sydvästra Sverige. *Graphis Scripta* 7: 43–47.

Författare

Ulf Arup 1999. © ArtDatabanken, SLU 2005.